

**ЗА ГЛАГОЛНАТА ФОРМА *HUBE CANTADO*
В СЪВРЕМЕННИЯ ИСПАНСКИ ЕЗИК
И НЕЙНИТЕ ФУНКЦИОНАЛНИ ЕКВИВАЛЕНТИ
В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК**

Полина Табакова
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

**DISCUSSING THE VERB FORM *HUBE CANTADO* IN
MODERN SPANISH AND ITS FUNCTIONAL EQUIVALENTS
IN BULGARIAN**

Polina Tabakova
Paisii Hilendarski University of Plovdiv

The object of the present article is the verb form *hube cantado* in modern Spanish. The main goal is, through the method of comparative analysis, to present the systemic meaning of this “archaic” verb form, to discuss its place in the temporal system, to reveal which is its functional equivalents in Bulgarian and to expand the horizons of reflection on the issue.

Key words: Pretérito anterior, compound verb forms, tense, aspect, functional equivalents, Bulgarian

Настоящото изследване се фокусира върху глаголната форма *hube cantado* с традиционното наименование *Pretérito anterior* в съвременния испански език, върху въпроса за функционалността и съответно принадлежността ѝ към темпоралната система. Целта е през призмата на съпоставката да се представи системното значение на споменатата форма, както и да се хвърли светлина по въпроса за нейните функционални еквиваленти в българския език. Ще назоваваме тази глаголна форма антериор (по-нататък – Ант.) поради липсата на международно понятие. Не са многобройни изследванията, свързани с

Ант., както в синхронен, така и в диахронен план¹. Липсата на голям интерес към глаголната форма *hube cantado* се обяснява с трудното ѝ обособяване в глаголната парадигма, ограничената ѝ употреба в съвременния испански език – факти, довели и до въпроса дали изобщо тя да бъде причислявана към темпоралната система на съвременния испански език.

В статията се приема, че морфологична категория *време* се основава на отношението (предходност, едновременност или следходност) на глаголната ситуация (или резултат от ситуация) към момента на говоренето (= изказването) или към друга референция (= минал момент), която от своя страна е в отношение на предходност спрямо изказването. По отношение на категорията *план* за испанския език се приема определението на И. Кънчев, което се свързва с двойната „възможност на говорещото лице да представи едно и също глаголно действие в две различни отношения – спрямо момента на говоренето, т.е. *сега*, или спрямо друго минало действие, т.е. *тогава*“ (Кънчев 2000: 49)². Глаголните форми, с които се изразяват ситуации, ориентирани към момента на говоренето, ние наричаме неотносителни (абсолютни) (*неотносителен план*), а тези глаголни форми, с които се изразяват ситуации, ориентирани към минал ориентационен момент, наричаме относителни. Относителните глаголни форми – имперфект (И), плюсквамперфект (Пл.), футурум претерити (ФП) и футурум екзактум претерити (ФЕП), имплицитно сигнализират значението *предходност* поради ориентацията си към минал момент, но то няма формално изразяване. От системна гледна точка глаголната форма антериор пряко се свързва с момента на говоренето (поради аористната морфема), така че нейното място следва да бъде в неотносителния план.

Основен проблем при сложните глаголни форми представлява интерпретацията на тяхната аспектиална и/или темпорална характеристика. Широко разпространено е мнението, че латинските резултативни конструкции, от които произхождат, са се ориентирали към изразяването на значението *предходност* (Гарсия 2008; Октавио, Молина 2008: 286 – 287; Миткова 2008: 30 – 31). Е. Вучева смята, че сложните глаголни форми са пресечна точка на темпоралност, аспектиалност и модалност, като конкретизира, че „при миналите времена се

¹ Сред приносните изследвания по въпроса можем да изтъкнем тези на А. Октавио де Толедо и Х. Родригес Молина (Октавио, Молина 2008), Л. Гарсия Фернандес (Гарсия 2008).

² Смятаме, че това определение се препокрива със семантичното съдържание на морфологичната категория *таксис* в българския език (Куцаров 2007: 255).

пресичат категориите *темпоралност* и *аспектуалност*³ (Вучева 2020б: 30), и посочва като обща черта между българския и романските езици, че „перфектните глаголни форми изразяват значението *результативност*“³ (Вучева, пак там). Според нас между двете значения (*предходност* и *результативност*) има тясна връзка, но те трябва да бъдат разглеждани в контекста на две отделни морфологични категории. Смятаме, че темпоралната морфема, с която е маркиран спомагателният глагол *haber*, задава ориентацията на резултативното значение, което от своя страна е експлицирано чрез т.нар. прекъснатата морфема *haber* + *минало причастие*. С други думи, със сложните глаголни форми се изразява ориентацията на резултат от предходна ситуация по отношение на момента на говорене или минал момент. Обособяването на сложните глаголни форми не като „предходни“ спрямо техните прости корелати, а като техни производни резултативни форми⁴ ни се струва удачно, защото подкрепяме становището, че значението *предходност* се явява вторично спрямо значението *перфектност* (Караско 2008: 23). Възможността на перфектните глаголни форми да изразяват *предходност* спрямо момента, към който е ориентиран резултатът (не спрямо простата глаголна форма), се обуславя от семантиката на резултативното значение, което имплицира наличието на предходна ситуация.

Традиционно се посочва, че Ант. изразява *непосредствена*⁵ *предходност* спрямо друго минало действие. В съвременния испански език глаголната форма *hube cantado* не се използва в говорната практика, появата ѝ в писмената сфера е контекстуално ограничена (винаги се свързва с темпорални съюзни думи, означаващи непосредствена предходност, като *apenas*, *en cuanto*, *después (de) que*, *tan pronto como*, *no bien* и др.) и функциите му се поемат от аорист (А) и от плюсквамперфект (Пл.) (Вучева 2020а: 307; Кънчев 2000: 52), поради което чес-

---

³ Значението *результативност* се определя по-често като аспектиален признак. Ние не причисляваме тази категория към функционално-семантичното поле на аспектиалността (Мелчук 2015: 72 – 74), тъй като смятаме, че тя е по-тясно свързана с категорията *време*.

⁴ Вж. например стереометричния темпорален модел на Г. Герджиков и приложението му върху испанската темпорална система от И. Кънчев (Кънчев 2000).

⁵ На мнение сме, че темпоралните модификатори, означаващи непосредствена следходност, като *en cuanto* (бг. *веднага щом* и др.), са тези, които придават допълнителното значение *непосредственост* (т.е. кратка дистанция между двете минали действия) и то не се носи от самата глаголна форма (ГРАЕ 2009: 1789, 23.16m).

то се определя като нефункционална глаголна форма⁶ (Миткова 2008: 30). Л. Гарсия смята, че тази глаголна форма не е маркирана темпорално, а аспектиално (исп. *Aoristo de Compleción*) (т.е. тя е перфективна – б. м., П. Т.), и приема темпоралната характеристика на глагола от главното изречение (Гарсия 2008). Според А. Октавио и Х. Молина антериор „ситуира крайната граница (кулминацията или приключването) на действието, която се явява и първата точка, в която може да се счита за достигнато определено състояние (резултат – б. м., П. Т.) (преводът е мой – П. Т.) (Октавио, Молина 2008: 319).

В анализирания езиков корпус на художествена литература наблюдаваме, че глаголните форми *hube cantado* най-често се превеждат на български език с аорист от свършен вид (по-нататък СВ) (вж. [1]), което също затвърждава убеждението ни, че в съвременния испански език формата *hube cantado* е по-близка в темпорално отношение до А, отколкото до Пл. (ГРАЕ 2009: 1791, 23.16n; Гарсия 2008):

[1] – Gracias – dijo ella, con una sonrisa, cuando él **hubo firmado**. *Превод*: – Благодаря – каза тя с усмивка, след като той **подписа** фактурата. (МК)

Определянето на естеството на противопоставяне между Ант. и Пл. се корени още в диференцирането на простите форми – аорист и имперфект. Спорът за темпоралното или аспектиалното различие между тях се пренася и в полето на сложните глаголни форми. Струва ни се, че ако се отхвърли аспектиалната теория за отношенията между А и И, тя трудно може да се приеме за противопоставянето между Ант. и Пл., освен ако не се докаже различно темпорално отношение между двете форми, от което да се пораядат и секундарни аспектиални характеристики. И и Пл. приемаме за носители съответно на значенията *едновременност на ситуация* с минал момент и *едновременност на резултат от ситуация* с минал момент в относителния план. В полето на резултативните глаголни форми Пл. се приема за немаркирана форма по време, а ФЕП – за маркирана със *следходност* глаголна форма. Можем да посочим, че разликата в системните значения

⁶ В оригиналното си съчинение *La temporalidad verbal* Г. Рохо посочва, че Ант. и Пл. имат една и съща формула, (O – V) – V, т.е. притежават идентично темпорално значение (Рохо 1974). В по-късни трудове се солидаризира с мнението, че глаголната форма *hube cantado* е нефункционална и не трябва да се приема за част от темпоралната парадигма (Рохо, Вейга 1999). Възниква въпросът: ако антериор е „нефункционална“ форма, защо продължава да „функционира“ в съвременни художествени текстове и какъв е нейният статут спрямо останалите темпорални форми, сред които я срещаме?

на Ант. и Пл. е по време и по план. В този ред на мисли системното значение на антериор следва да се определи като *предходност на резултат от ситуация*⁷ по отношение на момента на говоренето, а плусквамперфект – на *едновременност на резултат от ситуация* спрямо минал момент. Но докато при Пл. резултативното съдържание лесно може да се открие, то при Ант. случаят е малко по-различен. Както вече споменахме, съгласни сме с мнението, че във функционален план *hube cantado* в съвременния испански език може да се смята за по-близка до простите глаголни форми, отколкото до сложните. Ако приемем, че резултативните латински конструкции „еволуират“ към претеритността, като извеждат на преден план предходната ситуация, а не резултата от нея, вероятно Ант. въобще не е минавал през този процес. Може да се предположи, че това се дължи на невъзможността на резултативното значение да се актуализира (да се прояви) в момента на говоренето, защото е ограничено от темпоралното значение *предходност*. Вследствие на това резултативното значение се развива с това на имплицитната предходна ситуация, поради което съдържанието на Ант. се тълкува по-скоро като *предходност* на ситуацията спрямо момента на говоренето, което го доближава до простите форми и засяга предимно функционалното поле на аориста. Неслучайно в съвременния испански език тази глаголна форма се съчетава с пределни глаголи (исп. *verbos télicos*) (ГРАЕ 2009: 1790, 23.16k)⁸ и не може да се съчетае с фазовите наречия *todavía* (бг. *все още*) и *ya* (бг. *вече*), маркиращи резултативно състояние (ГРАЕ 2009: 1791, 23.16n). Изглежда, че на етапа на възникването на антериор в системата на глагола появата му действително не е била мотивирана от функционална необходимост, а „се свързва с вътрешноезиковата реакция на противопоставяне на аналитичните структури на унаследените синтетични форми в името на по-пълната симетрия на глаголната парадигма“ (Китова-Василева 1982: 116 – 117). За останалите сложни глагол-

---

⁷ В ГРАЕ се споменава, че в значението на *hube cantado* има редувантност, понеже предходността е маркирана два пъти: веднъж – чрез глагола *haber*, и втори път – чрез спрягането му в аорист (ГРАЕ 2009: 1790), но според нас не може да се говори за редувантност, защото е известно, че езикът „не обича разточителствата“, а в семантиката на *haber* + *минало причастие* предходността не е единствено значение.

⁸ Може би по-точно би било да се каже, че антериор се съчетава само с глаголи, които могат да реализират перфективна ситуация, в която са налице признаците *цялостност* и *постигната цел на действието* (терминът *постигната цел на действието* е на Й. Пенчев (1990), у Кр. Чакърлова този признак е назван с понятието *ефективност* (Чакърлова 2017).

ни форми обаче не смятаме, че може да се говори за минаване на втори план на значението *результативност*. При Пл. например резултатът от предходна ситуация се актуализира спрямо миналия момент, отчита се като актуален ефект, *едновременен* с миналия момент, т.е. съвпада изцяло или частично с интервала на *тогава* (вж. [2]).

[2] El tío Miguel **había heredado** un par de edificios en el centro de Madrid. (JN) *Превод*: Чичо Мигел **беше наследил** (= притежаваше тогава) няколко сгради в центъра на Мадрид. (Преводът е мой – П. Т.)

Важно е да се отбележи, че антериор винаги участва в перфективни ситуации. Макар че Ант. и А имат еднакво темпорално значение (*предходност*), в единия случай става дума за *предходност на ситуация*, а в другия – за *резултат от предходна ситуация*. С Ант. не може да се експлицира различно от перфективното аспектуално значение (исп. *Aoristo de Compleción*), докато с А може да се представи темпорално ограничена ситуация без достигнат предел (исп. *Aoristo General*⁹). Смятаме, че това се дължи на темпорално ограниченото с *предходност* резултативно значение, което предопределя избора на телични глаголни лексеми. От комбинацията на аористната морфема (*предходност*) с глаголната лексема (*пределност*) се проявява семантично перфективното аспектуално съдържание¹⁰. Поради тази причина антериор може да се определи като „единствената систематично пунктуална глаголна форма в парадигмата на испанския глагол“ (Октавио, Молина 2008: 331), така че тя не е идентична с Пл. и А. Перфективното значение обикновено има задачата да движи разказа напред, а в комбинация с темпоралните модификатори, маркиращи непосредствена следходност, се осигурява още по-отчетлив наративен ефект.

Българският език не разполага нито с резултативен, нито с относителен корелат на аорист. Причината за невъзникването на резултативна аористна глаголна форма вероятно се крие в омонимията на формите на глагола *съм* за аорист и имперфект, както и във възможността чрез Пл. да се изрази ситуация, предходна на друга минала ситуация. Така че „зависимият таксис притежава само две темпорални степени – сегашно и бъдеще време“ (Куцаров 2007: 256). Тази „изоли-

⁹ Понятията *Aoristo de Compleción* (характеризира се с *ефективност* – б. м., П. Т.) и *Aoristo General* (не се характеризира с *ефективност* – б. м., П. Т.) са употребени от Л. Гарсия (Гарсия 2008).

¹⁰ На мнение сме, че самата резултативна грамема не е носител на аспектуални значения. Тъй като глаголната форма е маркирана с *предходност*, смятаме, че ролята на *результативността* в случая се свежда до предопределянето на избора на глаголната лексема.

раност“ на аорист винаги е будила интереса на изследователите. Ако не може да се посочи аналогична глаголна форма в българския език, ролята на преводен еквивалент на антериор се налага да бъде поета от най-близките във функционално-семантично отношение перфективни глаголни форми. Смятаме, че между антериор и перфективния аорист се наблюдава абсолютна функционална еквивалентност, а между антериор и перфективния плусquamперфект може да се говори за частична функционална еквивалентност.

Според нас българският Пл. от СВ винаги може да бъде подходящ преводен еквивалент, защото в комбинация с определени начини на действие (*Aktionsart*) и/или конкретни съюзни връзки акцентът не пада върху последователността на двете ситуации, а по-скоро върху едновременността – на преден план излиза резултатът от предходна ситуация, който трае, докато се реализира ситуацията от главното изречение. Затова Пл. се съчетава добре с глагол от СВ за състояние и *cuando* (бг. *когато*) в пример [3], но не и с глагол за постижение и съюзна връзка *tan pronto* (бг. *щом*) в [4]. Важно е да се отбележи, че в [3] преводачът е използвал префигиран глагол в Пл. навярно защото е усетил необходимостта от перфективизация на ситуацията:

[3] Al cabo de un rato, cuando el sol empezó a bajar y todos **hubieron reposado** un poco, hizo venir a los exploradores y a algunos cabos de mesnada. *Превод:* По-късно, когато слънцето започна да преваля и всички **бяха поотпочинали**, поиска да дойдат съгледвачите и няколко от военачалниците. (*АПП – С*)

[4] Tan pronto le **hube abonado** el trayecto, propina incluida, no perdió un segundo en largarse a toda prisa. *Превод:* Щом му **платих** (срв. с **бях платил*) за курса, като прибавих и бакшиш, той незабавно потегли с голяма бързина. (*КРС*)

В [5] може да се отбележи, че антериор и аорист са свързани съчинително, маркирайки по този начин последователни ситуации:

[5] Una vez el coche **hubo arrancado** y **se alineó** en el carril central de la Vía Layetana, Valera me sonrió como si tal cosa y señaló a la niebla que se apartaba a nuestro paso como maleza. *Превод:* Щом колата **потегли** и **навлезе** в централното платно на Виа Лайетана, Валера ми се усмихна, сякаш нищо не бе станало, и посочи към гъстата мъгла, която се разделяше на две покрай нас като някакъв шубрак. (*КРС*)

Известно е, че възможността за изразяване на последователност в наративен план се дължи предимно на спецификата на перфективните, която най-ясно изпъква в комбинация с пунктуалната семантика на

аориста (т.нар. кванторна единичност) (Чакърова 2003). Перфективното значение, което се проявява при употреба на антериор, изисква функционалният еквивалент на тази глаголна форма при превода на български език също да бъде перфективен.

[6] Cuando **hubo terminado**, se inclinó hacia mí y me lamió los labios. *Превод*: Щом **приключи**, се наведе към мен и облиза устните ми. (КРС)

[7] Y después de que Max **se hubo mirado** y la miró en el espejo, él había girado el rostro para volver a observarla de cerca [...] *Превод*: След като Макс **бе видял** нея и себе си в огледалото, той завъртя глава, за да я погледне отблизо [...] (АПР – ТСГ)

В изречения със съюзна връзка *hasta que* (бг. *докато*) понякога се наблюдава синтактична едновременност, тъй като част от интервала на ситуацията от главното изречение и част от интервала на ситуацията от подчиненото изречение съвпадат във времето (вж. напр. едновременността на „чакането“ и „отдалечаването“ в [8]), но като задължително условие може да се посочи ситуацията в главното изречение да не е приключила преди тази в подчиненото (Октавио, Молина 2008). Смятаме, че споменатата особеност се дължи на изравняването на функциите на Ант. и А¹¹. В [9] преводачът е преценил за уместно да добави още един глаголен израз „успявам + да“, с което се подчертава достигането на крайната граница на миналата ситуация, т.е. постигнатата цел на действието.

[8] Me quedé allí hasta que todos **se hubieron alejado** y sólo entonces me atreví a acercarme hasta la tumba de Sempere. *Превод*: Аз изчаках всички да **се отдалечат** и едва тогава дръзнах да се приближа до гроба на Семпере. (КРС)

[9] Tomé otro y otro más, y así sucesivamente hasta que **hube examinado** docenas de los volúmenes que poblaban la sala [...] *Превод*: Сетне взех още една и още една, и продължих все така, докато **успях да прегледам** десетки от томове, които населяваха тази стаичка. (КРС)

В заключение смятаме, че благодарение на проявлението на перфективното значение, породено от съчетаването на значенията предходност (аористна морфема) и пределност (глаголна лексема) в рамките на сложната глаголна форма *hube cantado*, се постига по-

¹¹ Ако аорист е употребен и в главното, и в подчиненото изречение, също може да се изрази синтактична едновременност със съюзни връзки, позволяващи засъпването на двете глаголни ситуации.

силен наративен ефект по отношение на маркирането на последователни действия, който е подкрепен и от темпоралните модификатори за следходност. При превод на български език перфективния А можем да определим като абсолютен функционален еквивалент, а перфективния Пл. – като частичен. В съвременния испански език антериор има изключително ограничена употреба и може да се каже, че поради тенденцията към икономия в езика, която обикновено налага „освобождането“ от форми, чиито функционални полета се препокриват с тези на други форми, съдбата на тази глаголна форма е свързана с постепенното ѝ изчезване. Въпреки това смятаме, че изключването ѝ от темпоралната парадигма не е обосновано на този етап от развитието на езика, тъй като тя продължава да се среща в писмената сфера, предимно в художествената литература, което я прави и стилов белег. С приемането на антериор за нефункционална глаголна форма, с изключването ѝ от граматиките по чужд език изучаващите испански език няма да имат възможността да разберат каква е ролята на тази „непозната“ глаголна форма, която със сигурност ще срещнат при четенето на едни от най-популярните съвременни автори, като А. Перес-Реверте, М. Касариего, К. Сафон, Х. Наваро и редица други.

ЛИТЕРАТУРА

- Вейга 2019:** Veiga, A. *El Pretérito perfecto español. Variación gramatical y estructuras de sistema*. Lugo: Axac, 2019.
- Вучева 2020а:** Vucheva, E. *Morfología del español actual. Del sistema al discurso*. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2020.
- Вучева 2020б:** Вучева, Е. Сложните форми на глаголните времена – пресечна точка на темпоралност, аспектиалност и модалност (по наблюдения върху българския и романските езици). [Vucheva, E. Slozhnite formi na glagolnite vremena – presechna tochka na temporalnost, aspektualnost i modalnost (po nablyudeniya varhu balgarskiya i romanskite ezitsi).] // *Съпоставително езикознание (списание на Софийския университет „Св. Климент Охридски“)*, XLV, №2, 2020, 30 – 41.
- Гарсия 2008:** García Fernández, L. Pretérito pluscuamperfecto y pretérito anterior. // *Tiempos compuestos y formas verbales complejas (Angeles Carrasco Gutiérrez)*, 359 – 400. Madrid: Iberoamericana Editorial Vervuert, 2008.

- ГРАЕ 2009:** GRAE (Gramática de la Real Academia Española, Asociación de Academias de Lengua Española). *Nueva gramática española, Morfología. Sintaxis I*. Madrid: Editorial Espasa Libros, 2009.
- Караско 2008:** Carrasco Gutiérrez, A. Los tiempos compuestos del español: formación, interpretación y sintaxis // *Tiempos compuestos y formas verbales complejas*. Madrid: Iberoamericana Editorial Vervuert, 2008.
- Китова-Василева 1982:** Китова-Василева, М. Модално-темпоралната система на класическия испански език. [Kitova-Vasileva, M. Modalno-temporalnata sistema na klasicheskiya ispanski ezik.] // ГСУ, ФКНФ, т. 76, № 2, 81 – 126. София: УИ „Климент Охридски“, 1982.
- Косериу 1996:** Coseriu, E. *El sistema verbal románico*. México: siglo veintiuno editores, 1996.
- Куцаров 2007:** Куцаров, И. *Теоретична граматика на българския език*. [Kutsarov, Iv. Teoretichna gramatika na balgarskiya ezik. Morfologiya.] Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2007.
- Кънчев 2000:** Кънчев, И. *Испански език за всеки (практическа морфология)*. [Kanchev, I. Ispanski ezik za vseki (prakticheska morfologiya).] София: Колибри, 2000.
- Миткова 2008:** Миткова, А. *Функционално-семантичната категория аспектиалност в съвременния испански език*. [Mitkova, A. Funktsionalno-semantichnata kategoriya aspektualnost v savremenniya ispanski ezik.] София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2008.
- Октавио, Молина 2008:** Octavio de Toledo y Huerta, A., Rodriguez Molina, J. En busca del tiempo perdido: historia y uso de *hube cantado*. // *Tiempos compuestos y formas verbales complejas (Angeles Carrasco Gutiérrez)*, 232 – 275. Madrid: Iberoamericana Editorial Vervuert, 2008.
- Пенчев 1990:** Пенчев, Й. За функционирането на времената в текста. [Penchev, Y. Za funktsioniraneto na vremenata v teksta.] // *Съпоставително езикознание*, 1990, № 4 – 5, 253 – 256.
- Рохо 1974:** Rojo, G.: La temporalidad verbal. // *Verba. Anuario galego de filoloxia (1)*, 1974, 68 – 149.
- Рохо, Вейга 1999:** Rojo, G., Veiga, A. El tiempo verbal. Los tiempos simples. // *Gramática descriptiva de la lengua española. Vol. 2. (Bosque, I. & Demonte, V. eds.)*. Madrid: Espasa Calpe, S. A., 1999, 2867 – 2934.
- Чакърова 2003:** Чакърова, Кр. *Аспектиалност и количество*. [Chakarova, Kr. Aspektualnost i kolichestvo.] Велико Търново: Фабер, 2003.

Чакърова 2017: Чакърова, Кр. Семантико-функционална характеристика на българските перфективи. [Chakarova, Kr. Semantiko-funktsionalna harakteristika na balgarskite perfektivi.] // Доклади от Юбилейната научна сесия „Съвременни тенденции в езиковедските изследвания“, посветена на 85 години от рождението на проф. д.ф.н. Йордан Пенчев. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 2017, 82 – 99.

ИЗТОЧНИЦИ

АПР – С: Arturo Pérez-Reverte. *Sidi*. Madrid: Alfaguara, 2019. [Артуго Перес-Реверте. *Сиди*. Преводач: Веселка Ненкова. София: Еднорог, 2020.]

АПР – ТСГ: Arturo Pérez-Reverte. *El tango de la Guardia Vieja*. Madrid: Alfaguara, 2012. [Артуго Перес-Реверте. *Тангото на Старата Гвардия*. Преводач: Цвета Кирилова, Боряна Дукова. София: Еднорог, 2015.]

КРС: Carlos Ruiz Zafón. *El juego del ángel*. Barcelona: Editorial Planeta, 2018. [Карлос Руис Сафон. *Играта на ангела*. Преводач: Светла Христова. София: Изток – Запад, 2009.]

МК: Martín Casariego. *La jauría y la niebla*. Sevilla: Algaida Editores, 2009. [Мартин Касариего. *Глутницата и мъглата*. Преводач: Боряна Дукова, София: ЕРА, 2016.]

ЈН: Julia Navarro, *Dime quién soy*. Barcelona: Plaza & Janés Editores S. A., 2010.